

Stensjö By 2023

Ansvariga för planeringen och medverkande vid exkursionen var Olle Wengelin, Jan-Lundén och Kjell Dahlström. Tillsynsman Hans Nilsson ledde exkursionen från början till slut på ett trevligt och mycket kunnigt sätt, innehållsrikt och med ett historiskt perspektiv.

Ca 50 personer deltog, varav 4 personer från Skogshistoriska Sällskapet som inbjudits. Efter exkursionen åkte vi till Oskarshamns Folkhögskola för en utmärkt lunch och SSVF:s Årsmöte. Leif Olofsson var Ordf. vid Årsmötet.

Hans Nilsson beskriver Stensjö By : Stensjö var från början namnet på en gård som finns omnämnd redan år 1351. Namnet skrev ursprungligen Steenzö. Ort-namnet syftade troligen på den steniga kullen öster om den nuvarande byn som låg som en ö omgiven av Virån i öster och stråk av sänka ängar i väster. Den äldsta kartan över Stensjö från 1709 visar en gård på samma ställe som den nuvarande byn. Genom gårdsklyvning under 1700- och 1800-talet utvecklades gården till en oregelbunden klunga hus. I slutet på 1800-talet bodde fem släktingar och hemmansägare på det som från början var tomt till en av gårdarna i byn. 1883 bodde sammanlagt 176 personer i byn – hemman-

sägare, arrendatorer, torpare, tjänstefolk, arbetare och inhysingar.

I början av 1900-talet minskade lönsamheten i jordbruket, utflyttningen från byn påbörjades och 1951 lades det sista jordbruket ned. Kungl. Vitterhetsakademien förvärvade Stensjö By 1960 hade byggnader förfallit och åkrar och betesmark hade växt igen. Under åren som följde restaurerades husen, inägorna röjdes från sly och skog, åkrar odlades upp och det omfattande system av hankädesgårdar återställdes. Vitterhetsakademiens syfte med förvärvet var att bevara en småländsk skogsby med omgivande landskapet i hävd.

Stensjö Bys bevarande för framtiden möjliggjordes 1960 genom en frikostig donation av Josef Anér och sedan dess har byn ägt och förvaltats av Vitterhetsakademien i Stockholm. Markinnehavet har efterhand utökats och idag äger Akademien 561 hektar, varav större delen är skog.

Sedan 2020 är hela fastigheten ombildats till ett Kulturresevat.

En diger skötselplan har upprättats och markslagen som brukades 1880 -1920 ska återskapas och brukas.

Skötselplan m m finns att läsa på www.vitterhetsakademien.se/kulturfastigheter/stensjo-by.html

/ Hans Nilsson

Ett stort Tack till Hans Nilsson för en Utmärkt Exkursion och Värdskap. Tack också Olle, Jan-Åke och Kjell för planeringen och Er medverkan. Vi alla kommer säkert att besöka Stensjö By igen med släkt o vänner när naturen står i full blom.

Thomas Agrell Ordförande